

stemmen voor één dag, zich verklaarden. Definitief werden nu Zaterdag 20 en Zondag 21 Juni vastgesteld. Onder de ingekomen stukken kwam onder meer voor een schrijven van de Verantwoordelijke Commissie tot Redactie van het Tijdschrift voor Tandheelkunde. Dit schrijven is U allen bekend en behoeft hier dus niet uitvoeriger besproken te worden. De heer N. J. J. G r e e t e r vindt dit schrijven van ingrijpenden aard en acht het wenschelijker, deze belangrijke kwestie op eene volgende bijeenkomst uitvoerig te bespreken. Na eenige discussie wordt besloten, den 19^{en} Juni eene huishoudelijke bijeenkomst uit te schrijven, en den brief van de Redactie gedrukt aan de leden rond te zenden.

Niets meer aan de orde zijnde, sloot de Voorzitter deze bijeenkomst. K.

Vergadering der Nederlandsche Tandmeesters- Vereeniging.

19, 20 en 21 Juni.

Aanwezig 18 personen.

Tegen acht uur opent de Voorzitter op de gebruikelijke wijze de bijeenkomst met de volgende rede :

Geachte Collega's! Dames en Heeren!

Wij staan aan den vooravond van een gewichtigen dag, den 10^{en} verjaardag van onze Vereeniging. Wat in de burgerlijke samenleving een onmondig kind zou worden genoemd, is dat niet meer in het vereenigingsleven, doch reeds volwassen en ten volle verantwoordelijk voor hare daden. Morgen treedt onze Vereeniging een nieuw levensjaar in, en Gij zult heden avond te beslissen hebben, of dit tevens het begin eener nieuwe phase zal zijn. Het lot onzer Vereeniging ligt U allen na aan het hart. Zie ik hier toch

personen, die reeds van af de eerste dagen van voorbereiding en oprichting der N. T. V. deel hebben uitgemaakt van de Vereeniging en gedurende hare jeugd, lief en leed met haar hebben gedeeld. Te willen vermoeden, dat bij hen het heil der N. T. V. niet praedomineerend op den voorgrond staat, zou niet getuigen van bekendheid met hunne belangstelling en werkzaamheid voor ons nationaal verbond. Dat deze leden, zelve de Redactie van ons Tijdschrift uitmakende, thans het voorstel tot wettige scheiding tusschen Vereeniging en Tijdschrift, aan uwe beslissing onderwerpen, zal menigeen met mij, vreemd en bedroevend voorkomen, doch bij nadere kalme beschouwing in het onvermijdelijke doen berusten. Hopen wij, dat na eene verstandige discussie de Vergadering eene beslissing moge nemen, die blijken zal in het belang van Vereeniging en Tijdschrift beide te zijn geweest.

Hiermede, Dames en Heeren, gasten en leden der N. T. V. open ik deze huishoudelijke bijeenkomst, roep U allen een hartelijk welkom toe en verleen het woord aan den Secretaris, tot lezing der notulen.

Na voorlezing en goedkeuring daarvan, werd overgegaan tot bespreking der ingekomen stukken, zijnde :

1°. „een schrijven van collega Bernard Frank, waarin hij zijn leedwezen uitdrukt, niettegenstaande de uitnoodiging van het Bestuur, de herdenking van het 10-jarig bestaan der Vereeniging, niet te kunnen bijwonen,

2°. „een schrijven van collega M. de Boer, inhoudende het bericht, dat de heer A. A. H. Hamer, als officieel vertegenwoordiger van het Genootschap, de vergaderingen zal bijwonen.

3°. „het algemeen bekende schrijven van de Verantwoordelijke Commissie tot redactie van het Tijdschrift voor Tandheelkunde, behelzende het voorstel tot scheiding van Vereeniging en Tijdschrift.

Naar aanleiding van dit schrijven, vraagt de heer J. W. Roeloffs het woord. Hij wijst er op, dat de in het schrijven aangevoerde motieven tot scheiding, volgens zijne meening zeer zwak zijn. Hij vreest, dat, indien het Tijdschrift niet meer vanwege de N. T. V. wordt uitgegeven, de Vereeniging ten onder zal gaan. Ook vindt hij den tijd om een dergelijk ingrijpend voorstel te behandelen, met het oog op de a. s. feestelijkheden, zeer slecht gekozen. De Voorzitter antwoordt hierop, dat deze gelijktijdigheid echter toevallig is, dit stond in verband met verschillende omstandigheden en ook met het verschijnen van een' nieuwen jaargang van het Tijdschrift. De heer T. C. A. Bölg er vermeent, dat de Redactie liever sterk wil zijn buiten de Vereeniging, dan zwak met haar. Hij ziet de bezwaren niet in, die collega Roeloffs oppert, en kan zich wel met het voorstel vereenigen. Nogmaals bestrijdt de heer Roeloffs in goed gekozen bewoordingen het voorstel. Ook vindt hij het eigenaardig, dat in een klein land, als het onze, drie vereenigingen naast elkander staan, dit moest niet zoo zijn. De vereenigingen moesten in elkander oplossen tot eene, en alsdan het Tijdschrift uitgeven. De heer I. J. E. de Vries geeft in overweging een centraal orgaan te stichten, geredigeerd door eene commissie, bestaande uit leden der drie vereenigingen. De heer J. E. Grevers wijst op de aanleiding tot het voorstel. De Redactie heeft tot nu toe al bitter weinig medewerking van de leden der N. T. V. mogen ondervinden. Zelfs verslagen van vergaderingen van het afgelopen jaar, werden dit jaar pas door den Secretaris ingediend. Zooals de toestand nu is, gaat het Tijdschrift zeker ten gronde. Spreker zou dit ten zeerste betreuren, en zegt, dat indien het Tijdschrift in den toekomst buiten de Vereeniging geredigeerd wordt, het een waardig bestaan verzekerd is. Ook vreest hij, dat, indien de huidige toestand

blijft bestaan, de redactieleden niet meer de zoo noodige liefde voor het Tijdschrift zullen blijven gevoelen. Volgens zijne meening is een samengaan van Vereeniging en Tijdschrift niet absoluut noodzakelijk.

Nogmaals protesteert de heer Roeloffs ten zeerste tegen het voorstel en geeft ernstig in overweging de kwestie tot eene volgende vergadering aan te houden.

De Voorzitter is van meening, dat de zaak hedenavond moet worden beëindigd. De leden hebben vroeg genoeg kennis gekregen door middel van de gezonden circulaire van de plannen der Redactie. Niemand heeft hierop gereflecteerd, wel een bewijs, dat de Heeren de belangrijkheid van de zaak of niet begrepen hebben, of er geheel onverschillig voor waren. Hij stelt derhalve voor tot stemming over te gaan. Het resultaat hiervan is, dat 11 stemmen *vóór* en 7 stemmen *tegen* de scheiding zich verklaren. Op eene daarop betrekking hebbende vraag, hoe te handelen met de onder de Redactie berustende bezittingen, werd door de Vergadering besloten, het Bestuur met de regeling dezer aangelegenheid te belasten.

Niets meer aan de orde zijnde, sloot de Voorzitter de huishoudelijke bijeenkomst en trad de Commissie, belast met de regeling der feestelijke herdenking van het 10-jarig bestaan der N. T. V. in hare functie. Bij monde van den heer J. W. Roeloffs werden de gasten hartelijk welkom geheeten, terwijl de heer T. C. A. Bölg er zich verdienstelijk maakte, het aanwezige eerelid, Dr. W. Herbst toe te spreken, en de aanwezigen uitnodigden, door handgeklap hunne ingenomenheid met ZEd. aanwezigheid te beuigen. De heer Herbst getroffen door dit bewijs van hartelijkheid, bedankte in korte bewoordingen voor de hem gebrachte hulde. Het overige van den avond en het grootste gedeelte van den nacht werd gezellig en feestelijk doorgebracht.

Zaterdag 20 Juni.

Met het oog op de te verwachten belangstelling in de demonstratiën van Dr. Herbst, had de regelings-commissie gemeend, deze bijeenkomst niet te doen plaats vinden in het gebouw der Stedelijke Tandheelkundige Polikliniek, zooals oorspronkelijk besloten was, maar in het Hygienisch en het Pharmaceutisch Laboratorium, welwillend daartoe afgestaan door Professor Saltet en den Lector v. d. Wielen. Dat de Commissie goed gezien had, bleek uit de meer dan overgroote opkomst van leden en genoodigden uit alle oorden van ons land. Tegen 9 ure begon Dr. Herbst zijne demonstratiën. Hij behandelde achtereenvolgens,

1. Herbst's goudvullingsmethoden.
2. Brugwerk.
3. Gouden kronen en halve kronen met gouden banden, vervaardigd zonder afdruk of gipsmodel.
4. Bevestiging van losstaande tanden.
5. Glas- en porseleinvullingen.
6. Een nieuw systeem van brugwerk.
7. Brugwerk, waaraan de tanden niet met goudsoldeer worden bevestigd.
8. Nieuwigheden bij caoutchoucwerk.
9. Goudvullingen, welke buiten den mond van den patient vervaardigd worden.
10. Verschillende nieuwigheden en trucs.

Om een uitvoerig en juist verslag van elk punt afzonderlijk weer te geven, is niet doenlijk, vooral wanneer men weet, hoe vaardig en snel Dr. Herbst demonstreert en voordraagt. De enthousiastische wijze waarop hij zijne methoden ter kennis van de aanwezigen trachtte te brengen is moeilijk te beschrijven. De Commissie heeft zich echter in verbinding met Dr. Herbst gesteld en hem ver-

zocht van het gedemonstreerde zelf een verslag te willen opstellen, teneinde U allen in staat te stellen, het genotene nogmaals kalm te kunnen overlezen. ZEd. heeft zich echter bereid verklaard, door middel van een tweeden „Nachtrag” op zijn algemeen bekend boek, aan dit verzoek gevolg te geven.

Daar de tijd reeds zoover gevorderd was, dat de aanwezigen behoefte gevoelden den inwendigen mensch te versterken, staakte Dr. Herbst, onder een luid, zeker wel verdiend applaus, zijne belangrijke voordracht.

Na de lunch vereenigden de aanwezigen zich in het gebouw der Stedelijke Tandheelkundigē Polikliniek, welwillend afgestaan door den heer J. E. Grevers. De firma C. Ash & Sons. had alhier eene zeer schoone collectie instrumenten etc., op tandheelkundig gebied betrekking hebbende, tentoongesteld. Dat hiervan door kooplustigen en nieuwsgierigen ruimschoots gebruik werd gemaakt, behoeft geen betoog.

Alsnu werd het woord verleend aan den Heer Th. Hammes, Arts-Anaesthetist hier ter stede. Na een zeer uitvoerige beschouwing, betrekking hebbende op de geschiedenis der algemeen werkende anaesthetica, in het bijzonder van het voor en tegen van de toediening van lachgas met en zonder bijvoeging van zuurstof, ving spreker, na een luid applaus zijne praktische demonstratie aan met lachgas zonder zuurstof, hierbij de aanwezigen attent makende op de cyanose in dit geval optredende, in tegenstelling met eene narcose onder toevoeging van zuurstof. Voor eene nauwkeurige beschrijving verwijzen wij naar het Nederlandsch Tijdschrift voor Geneeskunde 1903, deel II, No. 11.

Onder de eerste narcose verrichtte de Heer J. E. Grevers eene extractie. Hierna behandelde ZEd. twee gevallen van

„immediate regulation”, dewelke zeer goed slaagden. Vervolgens verrichtte de Heer I. J. E. de Vries nog eenige extractie's onder narcose, welke operatie's, zoowel van den heer Grevers, als die van den heer de Vries, zeer ten genoegen van toeschouwers en patienten geheel pijnloos verliepen. Ten slotte demonstreerde de heer Grevers nogmaals zijne methode van „immediate regulation” en verplaatste onder narcose, twee laterale incisivi der bovenkaak. De voordracht van den heer Th. Hammes wordt in haar geheel in het Tijdschrift opgenomen.

Onder luid applaus begaven de aanwezigen zich nu naar een ander lokaal der kliniek, waar de officieele opening der Vergadering zou plaats vinden. De heer Greeter, als Voorzitter, sprak de aanwezigen als volgt toe:

Dames en Heeren, Geachte Collega's, Gasten en Leden der Nederlandsche Tandmeesters-Vereeniging.

Bij den aanvang onzer Jaarvergadering tot herdenking van het 10-jarig bestaan der N. T. V., roep ik U allen een hartelijk welkom toe. Inzonderheid leg ik den nadruk op dit welkom aan ons eerelid, Dr. W. Herbst, die ons dezen morgen zulke schitterende proeven zijner bekwaamheid leverde en niet minder Dr. Hammes, voor de groote welwillendheid onzer Vereeniging betoond. Ook U collega's, niet-leden onzer Vereeniging, en U, kandidaten aanstaande broeders in den bond, een speciaal van harte welkom. Op dezen dag, een gedenkdag in den waren zin des woords, slaan wij gaarne een blik achter ons, om met welgevallen terug te denken aan de heerlijke jaren en dagen, die voorbij gevlogen zijn, sinds de oprichting der N. T. V. Als wij terugzien op den weg door onze Vereeniging afgelegd, rust ons oog op het aanvangspunt dier nog niet lange baan en rijst de figuur van Bernard Frank aan

den gezichtseinder op. De aanleiding toch tot de stichting onzer broederschap was eene annonce van Bernard Frank, waarin hij alle collega's opriep samen te komen, tot het beramen van middelen, om de onbevoegde uitoefening der tandheekunde te beteugelen. Het onmiddellijk gevolg dier oproep, streefde reeds dit eenvoudige doel vooruit en was de geboorte der N. T. V. met het hoofddoel: 1^e. de bevordering van de belangen van den tandheekundigen stand en 2^e. de bestrijding der onbevoegde uitoefening der tandheekunde.

Den 20^{en} Juni 1893 werd de Vereeniging gesticht, door 19 leden met Frank als praeses, en Stark, Schäfer, en de Jonge Cohen in het Bestuur. De Vereeniging bestond echter destijds nog, zooals de toenmalige secretaris zich uitdrukte, uit zeer heterogene bestanddeelen, en spoedig deed de behoefte aan zuivering van den atmosfeer zich gevoelen, wat met veel tact, doch met vaste hand door het toenmalig Bestuur werd volbracht.

De jeugdige Vereeniging had aanvankelijk een groot succes bij hare bestrijding der onbevoegden, door de medewerking van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland en justitieële vervolgingen. Later stond men vrijwel machteloos, doordat de onbevoegden zich achter bevoegden verscholen. Spoedig deed de behoefte aan een orgaan der Vereeniging zich gevoelen, een tijdschrift waarin de handelingen en lotgevallen der Vereeniging werden opgeteekend en was het Bestuur met den zorg ervan belast. Reeds het tweede jaar van het bestaan van het Tijdschrift was eene afzonderlijke redactie er mede belast en werd het oorspronkelijk doel uitgebreid, het moest een meer wetenschappelijk karakter verkrijgen. Het jonge boompje, onze Vereeniging, schoot krachtig wortel en groeide zoo welig op, dat reeds na een paar jaren, in Juni 1895, de algemeene zomervergadering

tot 1^e tandheelkundig congres in Nederland werd geproclameerd. Op dit Congres was het, dat wij Herbst van aangezicht tot aangezicht leerden kennen. Ook Flörcke, Brandt, Cunningham en Spokes hielpen het schitterend succes verzekeren van deze krachtige uiting van jong energiek leven der N. T. V. Als een tweede glanzend lichtpunt rust thans ons oog op de gecombineerde vergaderingen in Juni 1896 met het Nederl. Tandheelk. Genootsch. te Amsterdam en te Utrecht gehouden, waar de leden der British Dental-Association onze gasten waren. Van het 1^e lustrium onzer Vereeniging kan helaas niet hetzelfde getuigd worden. Het had kunnen en moeten zijn het zenith van levensuiting, doch ternauwernood kunnen wij dit punt in de annalen terugvinden. „Es wär zu schön gewesen, en hat nicht sollen sein”. Als wij tot hiertoe de jaarverslagen van onzen vorigen en volijverigen en bekwamen secretaris nog eens herlezen, vinden wij een voortdurend opgewekte toon in zijne schriften terug. In elk opzicht bloeide de Vereeniging. Het ledental steeg tot 57 gewone en 6 Eeereden, zoodat men met recht een tijdstip van buitengewone bloei zoowel voor het Tijdschrift als voor de Vereeniging mocht constateeren.

Spoedig echter verflauwde de geestdrift en hoorde men klachten over minder bezoek der vergaderingen, dan met het oog op de belangrijkheid der voordrachten en demonstratiën mocht verwacht worden.

Als terugslag op die verflauwde belangstelling begon ook het Tijdschrift aan oorspronkelijke bijdragen armer te worden en zocht zijne steun bij anderen in binnen- en buitenland. Het derde belangrijke punt hebben wij thans bereikt en naar het mij schijnt, wijst onze levens thermometer weer naar warm. Toen wij gisterenavond zoo recht gezellig weer eene volle vergadering hadden, rezen zoete herinneringen aan vervlogen tijden voor mij op, en daarom

waag ik de bede uit te spreken : laat het toch niet een vleugje van opwekking zijn geweest doch de spontane uiting van vernieuwde levenslust. Komt allen, die U nog niet bij eene Vereeniging van vakgenooten hebt aangesloten, tot ons, voegt Uwe krachten bij de onze, breng nieuw jong frisch bloed in de aderen, sluit U aan in Uw en ons belang; dan zal onze Vereeniging eene schoone toekomst tegemoet gaan. Wanneer ik thans, waarde collega's van de zaken op de personen terugkeer, moet ik uit den grond van mijn hart in de eerste plaats het woord richten tot Dr. Herbst:

„Lieber Herr College. Heute ist es zum dritten Male, dass unsere Sammlung die Ehre hat, Sie in Ihrer Mitte begrüßen zu dürfen. Ganz überflüssig zu sagen, wie Ihre Arbeiten uns imponirt haben, wie Ihre, originelle gemüthliche Vortragsweise uns fesselte. Dass wissen sie ja, wir kennen uns schon von früher und ich brauche jetzt nicht mehr zu loben, nur zu danken. Im Name unserer Vereine, Dr. W. Herbst, empfangen Sie mit meiner Handschlag unserer verbindlichste Dank.“

Ook U, hooggeachte H a m m e s, Gij die Uw weten en kunnen zoo bereidwillig hebt dienstbaar gemaakt aan de belangen van de professie en de Vereeniging breng ik hulde, lof en dank, zoowel voor Uwe leerrijke wetenschappelijke inleiding als voor de instructieve demonstratiën. Namens alle hier vergaderden druk ik U dankbaar de hand.

U, waarde collega H a m e r, die hier zijt gekomen, niet alleen als belangstellend vriend van velen onzer, doch als vertegenwoordiger van het Nederl. Tandh. Genootschap, ook U moet ik bedanken voor de betoonde sympathie.

Meer dan eens hebt Gij onze Vergaderingen bezocht en er Uw wetenschappelijk licht doen schijnen en ik verzoek U aan het Nederl. Tandh. Genootschap onze gevoelens van hoogachting met onzen dank voor de eer ons bewezen,

over te brengen. Onze jongere zustervereniging „de Rotterdamsche” heeft eveneens als het Genootschap, tot onze blijdschap onze uitnoodiging aangenomen. Wij hopen, dat hare vertegenwoordiger, de heer C. Witthaus, eene aangename herinnering aan deze Vergadering meê naar huis neemt en aan de mededeeling daarvan tevens onze danktuigingen wil toevoegen. Thans mijne Heeren, vergunt mij eenige waardevolle woorden te richten tot den heer J. E. Grevers, dien ik niet aarzel, den steunpilaar te noemen onzer Vereeniging. Gij, hoogvereerde Grevers, gij waart het, die bij de geboorte der N. T. V., haar trouw ter zijde stond. Bij de samenstelling van het eerste concept-reglement, bij de statuten-vaststelling, bij het definitieve oorspronkelijke reglement, bij latere wetsherziening, waart gij de man, die met Uwe rijke ervaring, ontelbare diensten bewees. Bij de samenstelling van ons vroeger tijdschrift, zaliger gedachtenisse! waart gij wederom in de meeste gevallen behulpzaam. Bij de groote vergaderingen stond gij steeds de resp. commissiën van voorbereiding ter zijde, thans weder, evenals vroeger reeds, stond gij uwe kliniek af voor onze bijeenkomsten. Kortom, in het leven der N. T. V. is geen enkel belangrijk punt aan te wijzen, waaraan gij geen werkzaam deel naamt. De N. T. V. heeft veel aan U te danken, zeer veel zelfs, meer dan ik in weinige woorden zeggen kan; maar ieder onzer is er in zijn hart van overtuigd, dat gij vaak het anker waart, waaraan ons schip steun zocht. Het is daarom, M. H. en Dames, dat ik U wensch voor te stellen, den heer J. E. Grevers bij acclamatie te benoemen tot eerelid onzer Vereeniging.”

Een luid applaus getuigde van de instemming van de aanwezigen voor het voorstel. De H.H. Hammes en Grevers dankten nu in welgekozen woorden voor de hun betoonde hulde. Hierna werd het woord verleend aan den

heer I. S. Bruske, die een eigenaardig geval uit den praktijk, retentio dentis, behandelde. De heer Bruske heeft zich eveneens bereid verklaard deze voordracht aan het Tijdschrift af te staan. Ook deze spreker werd door een luid applaus, voor zijne duidelijke voordracht, toegelicht door modellen en radiogrammen, beloond. Bij gebrek aan electricische drijfkracht in de gemeentelijke kliniek, was de heer J. W. Roeloffs, tot zijn leedwezen en aller groote spijt, verhinderd zijn up-to-date porselein-oven te demonstreeren, maar beloofde zoodra zulks mogelijk is nogtans hieraan gevolg te geven, zich tevens bereid verklarende, ten zijnen huize alle collega's en allen, die belang stellen in de tandheelkunde te ontvangen. Een waardig slot vormde de interessante demonstratie van collega Filbri, die ons vergastte op tal van zeldzame afwijkingen de tanden betreffende, hierbij zeer belangrijke modellen latende circuleeren, welke hij daarna, tot grooten spijt van den beheerder der curiosae, aan den heer J. E. Grevers afstond. Onder een langdurig handgeklap en een kort woord van onzen Voorzitter, tot de beide laatste sprekers, werd deze zoo belangrijke en goed geslaagde vergadering gesloten.

Tegen 7 ure vereenigden zich \pm een 50 tal collega's in Hotel Krasnapolsky, ten einde aan den gemeenschappelijken maaltijd deel te nemen. Eene zeer aangename geest heerschte den ganschen avond, waartoe de collega's uit het barre Noorden niet weinig mede werkten. Als Voorzitter van den tafel riep de heer Grevers, de aanwezigen een hartelijk welkom toe en moedigde allen aan, tot een enger collegialiteitsgevoel. Zeer spoedig werden de sluizen der welsprekendheid nu geopend. De hartelijke en welgemeende woorden, gericht tot de Vereeniging en hare leden, dit alles in zijn geheel nauwkeurig weer te geven is niet doenlijk, in aanmerking nemende dat de Secretaris er niet geheel bij

was. Achtereenvolgens werd nog het woord gevoerd door de H.H. Hamer, Witthaus, Frenkel, als vertegenwoordiger van de Candidaat-Tandartsen Vereeniging „John Thomes”, Dr. W. Herbst, alsmede tal der aanwezige leden en gasten.

Dr. Herbst sprak tevens nog den wensch uit, dat ter zijner tijd een officieel afgevaardigde der N. T. V. naar Bremen zou komen, om bij hem in den praktijk de gehouden demonstratiën te leeren. Deze afgevaardigde moet zich echter verplichten deze weder in eene Vergadering der N. T. V. te demonstreeren. Eene verrassing voor de aanwezigen was nog de fotografische opname, welke echter totaal mislukte.

Den volgenden morgen, te vroeg na dezen inspannenden dag, kwamen leden en gasten wederom bij elkander. Den geheelen morgen werd nu in beslag genomen door den onvermoeiden Herbst. Eene gezamentlijke lunch en een bezoek aan Natura Artis Magistra, besloot de feestelijkheden en de interressante vergaderingen, waarop de N. T. V. met trotsch mag terug zien.

Dat ons streven en onze moeite niet geheel onbeloond is gebleven, blijkt duidelijk uit de roeping, die tal van collega's gevoelden, zich bij ons aan te sluiten.

Met de wensch, dat de Vergaderingen in het vervolg een zoo gezellig en ruim bezoek ten deel mogen vallen als de j.l. bijeenkomst in het belang van den tandheekkundigen stand en de collegialiteit, eindig ik dit verslag.

K.